

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.
Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
DR. FRANCISY LAJOS.
 Társzerkesztő:
DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 13. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.
 Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl

A tanév elején.

Nyitra, szept. 1.

Országszerte megnyiták a tanintézetek termei és megkezdődik újra hazai ifjuságunk tanításának és nevelésének nemes munkája.

Nincs ennél fontosabb, nagyobb jelentőséggel bíró munkája a magyar társadalomnak s azért megértjük és méltányolni tudjuk azt az igényt, melylyel a tanári- és tanítói kar felép a kormányval, a törvényhozás- és társadalommal szemben, midőn megbecsülést kíván, megbecsülését hivatásának, munkájának és személyes helyzetének. A kormánykörök meg lehet, hogy mostohán bántak ezzel a nagy társadalmi osztállyal, de a szülők főképp a művelt körökben mindig tisztelet- és elismerésben részesítették azokat, a kik gyermekeik oktatásának és nevelésének nehéz feladatát végezték.

Az újabb időben enyhült a kormány és a törvényhozás közönyének ridegsége és nem lehet tagadni, hogy sok történt a tanári és tanítói kar tekintélyének emelése és anyagi helyzetének javítása érdekében. Ha vannak kielégítésre váró jogos kívánsá-

gok, azok elől ma senki sem zárkózik el szűkkeblűségből, hanem ha elhalsztatik ezeknek a kivánságoknak a teljesítése, az azért történik, mert az állami kincstár anyagi ereje épp ezidő szerint az óriási hadügyi kiadások következtében túlon túl van igénybe véve.

Ebben a helyzetben a kormány szigorú kötelessége gondoskodni új jövedelmi forrásokról, hogy úgy a tanügyi személyzetnek, mint általában a készpénzből élő s bármely osztályhoz tartozó tisztviselőknek és alkalmazottaknak anyagi érdekeit a rettenetes drágaság közepette megoldalmazza és biztosítsa.

Ha a tanügyi személyzet státusa ennek a kivánságnak hangot ad és azért küzd, azt tőle senki sem veheti zokon és nem is lehet feltételezni, hogy e miatt a hazai tanárság és tanítóság a méltányosan gondolkodó emberek rokonszenvét elveszteni. Ellenkezőleg úgy a kormányköröknek, mint a törvényhozás- és társadalomnak minden számot tevő rétege oda áll ennek a hatalmas testületnek az oldalára és nem fog nyugodni mindaddig, a míg ki nem vivja az igazait, és meg nem valósítja jogos kívánságait.

Nem lehet arról manap már beszélni sem, hogy a hazai tanügyi státus kellő megbecsülésben nem részesülne. De ez a megbecsülés csak az *egyik* feltétele annak, hogy tanfőriaink működése eredményes legyen. A másik feltétele a sikernek magában a testületben rejlik. A ki bármi tekintetből érzi a szükségét annak, hogy őt mások megbecsüljék s ebből kifolyólag anyagi és szellemi érdekeit előmozdítsák, annak magának is meg kell becsülnie másokat.

Tanári és tanítói köreinkben egy irányzat kezdi felütni a fejét, mely ugyancsak távol áll mások megbecsülésének kötelességétől. Fegyverei ennek az iránynak a gúny, a megvetés és a türelmetlen kifakadás. Gúnyol és megvet mindent, a mi az ő szájizének meg nem felel, türelmetlenül kifakad, szitkozódik és anathémát szór mindenki ellen, a ki nem az ő vizein evez.

Akár szabadgondolkodásnak, akár bármi másnak nevezze magát ez az irány, az az egy bizonyos, hogy nem alkalmas rokonszenvet kelteni a tanügyi munkásai iránt, ellenkezőleg gyűlöletet hint szét, harcot támaszt mindenütt, a hova a lábát beteszi. A

"A NYITRAMEGYEI SZEMLE" TÁRGYJA.

A yankee csalódása.

Irtta: Osapkay Sándor.

I.

Nyolc kemény esztendő telt Amerikában John Momák, a kőligeti kovács fia, míg egyszer csak elfogta a honvágy, összeszedte pénzét s menyasszonyával s leendő apósával, mr. Leon Clemens arkansasi cirkusz-tulajdonossal szépecskén hazahajózott szülőföldjére.

Kőligeten nagy feltűnést keltett az amerikaiak megérkezése. Mióta a csaszlaui indiánok eltávoztak, — pedig annak már van másfél esztendeje — nem lehetett akkora forrongást tapasztalni. Mindenki csak „az amerikaiakról” beszélt. Jöttük napján éjjelig talpon volt a város s másnap az összes hölgyek a la miss Clemens kalapban korzóztak a piacon. A férfiak angolosan lenyirták bajuszukat, angol szavakat keverték beszédjükbe s hirtelen gombamódra megszaporodtak az Amerikát megjárt globetrotterek, akik szemtől-szembe látták Rooseveltet s akiket gyengéd kötelékek fűznek Taffhoz. Sőt a Club tagjai közt majdnem

vér is folyt az amerikai ismerősök miatt. Nyúlász Bandi, a kitűnő sakkista nagy biztossággal beszélte, hogyan kért tüzet „Teddy” bátyántól a Fehér Házban, midőn Torma Vendel abbeli mérgében, hogy a ravasz fickó épen az ő szájából vette ki e kitűnő eszmét, mérgesen rendreutasította. Ebből heves szóváltás lett, s a párbajt csak a higgadtabb elemek gyors közbeléptének sikerült elhárítani.

Mindent egybevetve a Momák-familia dicsőségének zenitjén állott. Ablakai alatt estétkint állandó esdület volt, mely dörgedelmes tapsba tört ki, valahányszor valaki az ablakfüggönnyel belülről megigazította: Torma Vendel kivánságára a klub tagjait még aznap összehívták s a közgyűlés határozatilag üdvözölte s jegyzőkönyvileg kebelére ölelte szeretett földijét. Végül Torma indítványára kimondták, hogy a klub a vendégek tisztelőre kivilágos virradatig tartó bankettet rendez s az ünnepélyes meghívást Torma Vendel fogja személyesen átadni.

Vendelnek nagy oka vala a dolgok ilyen intézésére. Láta az amerikaiak bevonulását s szakértő szeme a tolongásban rögtön felfedezte a szépséges miss Clemens, akivel közelebről megismerkedni elhatározott szán-

déka volt. Teljes világi életében tüneményes szereneséje volt a nők körül, akik előtt versenyen felül állott, méltó tárgyaúl a falubéli ifjuság irigységének, mert főúri eleganciájával hallatlan tekintélyt tudott magának szerezni. Ő volt Kőliget gavallérja, de mellesleg notórius krakéler is s egyike ama mély gondolkodóknak, akikben érenél maradandóbban él a meggyőződés, hogy a vivási mesterség és az egyéni becsület között arányosság áll fenn.

Másnap Vendel már utban volt az amerikaiakhoz. Öltözetéről lerítt az előkelőség, orcáján művészi kivitelű rózsák virultak, melyek a figyelmes szemlélőnek nyomban elárulták, hogy Vendel művészi keze varázsolta őket oda, ruhájáról messze hatolt az illat. Az öreg kovácsmester csodálkozásában még a kalapácsot is kiejtette a kezéből, mikor lekötölező udvariassággal látta közeledni a nemes férfiút, aki máskor alig szokta a kalapját megbicecenteni a köszöntésre. A mester zavarodottan sietett elébe s bevezette a fiatalokhoz. Vendel igen alkalmas időben érkezett: együtt találta mindnyájukat. Mr. Clemens épen egy sürgős üzleti levelet fejezett be a szoba egyik sarkában, a fiatalok az asztal mellett lapozgattak egy nagy képes könyvet. Torma rövid beve-

szabad gondolkodás, szabad sajtó, szabad egyéni elhatározás és mindenemű szabadság páncélos bajnokai, nem tűrik meg sem felettes hatóságoknak, sem kartársaiknak, sem más embertársaiknak gondolati és cselekvési szabadságát.

Ha a felettes hatóságuk azt mondja: Nem engedem meg, hogy a társadalom alapintézményeit és nagy javait, a vallást, erkölcsöt, hazaszeretetet, a tekintélyt, a felsőbbiséget gyalázzatok, szidjátok, ellenük igazságotok, akkor toporzékolva tiltakoznak a „zsarnoki“ rendelkezés ellen. Maguk számára a gondolkodás és cselekvés korlátlan szabadságát követelik mindenkiel szemben, másoknak azonban saját magukkal szemben csak annyi jogot és szabadságot engednek meg, a mennyi az ő köreiket nem zavarja, törekvéseiket nem akadályozza. Így jut el az élet logikájának rendjében az abszurdumig, a teljes képtelenségig a korlátlan szabadság elmélete.

Az élet rendje tekintély nélkül sem nem alakulhat meg, sem fenn nem tartható. A tekintély pedig magában véve is nagy korlátja a szabadságnak, de szükséges, nélkülözhetetlen korlátja, mert e nélkül anarchiává lesz minden szabadság. A tekintély tisztelete azután alapja a megbecsülésnek, úgy annak, melylyel a felsőbbiségnek tartozunk, valamint annak is, melyet tanusítani minden emberrel szemben kötelességünk.

A közoktatásügy munkásai álljanak ellen a felforgató iránynak s a mint maguk megbecsülést igényelnek és élveznek is, úgy ők is becsüljék meg a társadalmat és annak jogi és erkölcsi rendjét. Ebben bírja az ország az eredményes tanügyi munkálkodás zálogát.

zetés után előadta küldetése okát, ami látható esodálkozást keltett a társaságnál. A fiatalok mr. Clemensre bízták az ügyet, aki megköszönte a figyelmet s a döntést későbbre tartotta fenn, mivel — úgymond — minden pillanatban érkezhettek sürgöny, mely őket továbbvitte. Vendel sietett kijelenteni, hogy ez nem baj, ő a végleges válaszáért — becses engedelmükkel — később fog eljönni. Az öreg jenkinek tetszett a nagy előzékenység s élénkebben kezdte figyelni az idegent. Torma pedig észrevétlenül közelebb esüszött a misshez s áradozó hangon dicsőítette az Unió nővilágát. Nagyon érdekelte őt a leány, mert — mint maga is a clubban kijelentette — mindenféle nőt ismert már, de amerikaiat még nem. Beszéd közben előszedte monokliját szemére helyezte, majd egy utánozhatlan arcfinorítással ledobta szeméről. Clemens visszafojtott lélekzettel nézte a folyton ismétlődő tüneeményt s esodálkozva tapasztalta, hogy a derék gentleman mindannyiszor másképp fintorítja el ábrázatát.

A yankeet annyira elszorakoztatta a különös látvány, hogy csak akkor tért magához, mikor a vendég már búcsúzott. — A viszontlátásra, a viszontlátásra! — ismételtette

A „Nemzeti Népoktatás“ ellen.
Nyitrán és Nyitramegye egyes helyein nagy a felháborodás a dr. Pataki János s. tanfelügyelő szerkesztésében megjelenő „Nemzeti Népoktatás“ című népiskolaügyi szakfolyóirat és annak szerkesztője ellen.

A felháborodást azonban nem szabad komolynak vennünk és még kevésbé szabad komoly érzelmi jelenségre gondolnunk, midőn azt nagynak mondjuk.

A kik a tanügyi téren is a féktelen szabadságnak, a józan észszel nyilegyenesen ellenkező anarchiának a barátai, szörnyen megharagudtak az említett lapra, mivelhogy az merészkedett a közoktatásügyi miniszternek a Verner-ügyben követett eljárását helyeselni és azokat, a kik ennek az emócióra szemérmeyt sem alkalmas ügynek firtatásától felizgultak és szájhősök után indulva, az egyéni és sajtószabadság megsértéséről beszéltek, vagy irtak, gyenge fejűeknek nevezni.

E miatt a helybeli sajtónak az a része, a mely ha intézményeket nem ócsárolhat, személiek leesevülésével szereti magát „érdekessé“ tenni, kikelt a „Nemzeti Népoktatás“ ellen és annak a szerkesztőjéről nyilvánvaló rosszakarattal azt írta, hogy az az egész tanítóságot becsémelte, a gyengefejűség sértő epitetónjával illette.

Ennek a ráfogásnak a célja csak az volt, hogy a Nyitramegyei Tanítóegyesület, a mely tulajdonosa a Nemzeti Népoktatásnak elidegeníttessék a lap szerkesztőjétől és ellene nyílt állást foglalva, a lapot más nem „klerikális“ hajlamú, hanem radikális irányú emberre bizza.

Az izgatás egyre folyik dr. Pataki János ellen, a kit ha szept. hó 7-én tartandó tanítói közgyűlés bármely formában elítélne, megbélyegezne, az a szabadság örve alatt támadó radikalizmus hívei között mérhetetlen örömet keltene.

A mennyire azonban Nyitra vármegye tanítóinak, ezen testület nagy többségének gondolkodásmódját ismerjük, kétségtelennek kell tartanunk, hogy a szept. 7-iki közgyűlés dr. Pataki János felett páleát törni nem fog, mert arra *legcsekélyebb oka sincs.*

A „Nemzeti Népoktatás“ augusztus 24-ik számában a szerkesztő higgadt, tárgyilagos hangon magyarázza meg a Verner-ügyben irt cikkének helyes értelmét és a *tények egész sorozatával* mutatja ki, hogy lapja a magyar népiskolai tanításügy és a tanítói kar leg-

igazibb, legjogosultabb érdekeiért mindenkor sikkra szállt, felvetette és a felszinen tartotta azokat az üdvös reformeszméket, melyeknek megvalósulása nagy arányú fejlődést biztosítana népiskolai ügyünknek és a tanítóság helyzetét jövőjét a jólét felé irányítaná.

A tények megvilágító ereje mellett a Nemzeti Népoktatásnak és szerkesztőjének nincs védelemre szüksége. Azok a tények beszélnek és bizonyítanak mellette.

Termés és áralakulás.

A földmivelési miniszter legutóbb kibocsátott termésbecslése búzából és rozsból közepes termést helyezett kilátásba, búzából 483 millió, rozsból 13 millió métermázsa becsülve az idej terméseredményeket. Évekkel ezelőtt egy ily nagyságú termés a közepesnél jobbnak, közel rekord termésnek lett volna mondható. Ázóta azonban változott a helyzet.

Mezőgazdasági kulturánk nagyot haladt, a belterjes, gondos művelés folytán — dacára szeszélyes időjárásunknak — a holdankénti átlagtermés emelkedett. De emelkedett fogyasztásunk is, nemcsak azért, mert évek folyamán szaporodott a népesség, hanem mert megjavultak a kereseti viszonyok, jobb, bőségesebb táplálkozást engedhet meg magának a fogyasztók legszélesebb rétege. Ily körülmények közt terméseredményeink is más elbírálás alá esnek és ma egy 48 millióos búzatermés, 13 millióos rozstermés, összesen tehát 61 millióos kenyérmag termés nem nevezhető rekordot megközelítő, vagy jó közepes termésnek, hanem csak közepesnek, a mely ha a szerződéses vámterület másik fele, Ausztria is a rendszeres termésnek megfelelő eredményt el tudja érni, épen fedi a monarkia szükségletét.

Ausztriában azonban az idén nem lehet számítani a mult évihez hasonló termésre, mely normális termés számba ment, melynek következtében, ha fogyasztásunk csak valamivel nagyobb lesz, nem fogjuk kielégíteni tudni a szükségletet, vagyis nagyon is bizonytalan, elégséges lesz-e a két állam termése búzából és rozsból a népesség táplálkozásának ellátására. Nagyon természetes, hogy a termés és szükséglet azonos mérve szabályozza ily módon az idej termésév gabona áralakulását.

Az aratás első időszakában a tőzsde figyelmen kívül szerette volna hagyni a termésnek a fogyasztáshoz való viszonyát és kísérletképen megindult a buza és rozs ár-

szinte önkénytelenül a távozonak, akit az ifjú Momák a kapuig kísért.

Délután új vendég érkezett: Cseperka, a medikus, az ifjú Momák egykori iskolatársa, akivel egész amerikai tartózkodása alatt élénk levelezést folytatott. Mr. Clemens, aki még mindig a délelőtti vendég varázsa alatt állt, alig tudta bevárni, hogy a két jó pajtás a viszontlátás örömeiben kibeszélje magát. Mindjárt az első szünet után kérdé Cseperkától:

— Ki az a gentleman, aki délelőtt itt járt?

A medikus esodálkozva nézett barátjára s megtudva a kért névet, gépiesen mondta utána:

— Torma Vendel.

— Milyen businesst folytat? — kérdé tovább a mister.

— Nincs annak semmi üzlete — felelt Cseperka.

— Nincs? Tehát hivatala van?

— Az sincs.

— Tőkepénzes?

— Nem gondolnám. De — gazdag rokonai vannak.

— Mr. Cseperka, ön kíváncsivá tesz engem. Az ördögbe is! csak a levegőből nem élhet!

— Az bizonyos, de hogy miből él, azt senki sem tudja az egész városban.

— Ez érdekes. Nos, és mi az ön véleménye erről a gentlemanról?

— Nem ismerem. Egyszer együtt segédkeztem vele egy lovagias ügyben, de sem azelőtt, sem azóta nem találkoztunk.

— Lovagias ügyben?

— Nos igen. Párbajban.

— Hogyan?! Ez a gentleman párbajozik is?

— Bizony igen! S hozzá még kitünő vivő. Már két tisztességes családapát küldött a másvilágra. Az egyik négy árvát hagyott, a másik ötöt s a legidősebb tíz éves.

Mr. Clemens összezapta kezét.

— Hiszen ez gyilkos! No lám, lám, és én igazán azt hittem, hogy tisztességes ember.

— Hiszen azért lehet ő tisztességes ember — felelt mosolyogva Cseperka, aki magában módfelett örült, hogy végre magához hasonló gondolkodású emberre talált.

— Uram, ön tréfál, én pedig komolyan óhajtok beszélni. „Ne ölj!“ — nem ismeri ön ezen igéket? Keresztény ember az a mister?

— Keresztény.

Mr. Clemens ajkai körül sátáni mosoly

nak a határidő üzletben lefelé való licitálása. Adták a tőzsdén a papiros búzát azon reményben, hogy a rohamos áresésből legalább is gondolkodóba esnek a gazdák és sietnek azonnal értékesíteni a termést, nehogy az egyre hanyatló évek mellett esetleg még olcsóbban kellessék majd elvesztegetni a gabonát. A tőzsde azonban rosszul számított. Elhibázta számítását akkor, mikor a gazdák tapasztalatlanságára épített. A tőzsde visszaringatta magát abba az illúzióba, mintha közgazdaságunk ma is a tíz évvel ezelőtti állapotban lenne, ma is az a pigra massa lenne, a mely saját tehetetlenségénél fogva cselekvésre képtelen. Elhibázta számítását a tőzsde, mert gazdaközönségünk nemcsak sokat tapasztalt és tapasztalatait értékesíteni is tudja, hanem magába szívott egy kis kereskedelmi szellemet is, a mely látókörét tágitotta és a mely megtanította a kedvező konjunkturák hihasználására.

A gabonaáralakulások kulcsa ma a gazdaságszociális kezében van. Egyedül tőle függ, kedvezően értékesítheti-e termését vagy sem. A termés a szükségletet éppen csak hogy fedi. Az áralakulás tehát attól függ, mily sürgősen lép fel a kínálat. Eddig a gazdaságszociális helyes számításal megalálta az utját annak, miként lehet a gabonaárak további esését megakadályozni. Távol tartotta magát a piactól. Ezzel nemcsak az árhanatlast akadályozta meg, de sőt javította is az árfolyamot. Egyenletes lassu kínálattal a helyzet még javulhat is, javulnia kell, mert a helyes számítás szerint belföldi búzánk ma annyit ér, mint a külföldi buza, a melyet még a behozatali 6.30 koronás vám is terhel. A nemzetközi gabona piacon barátságos helyzet alakult ki, a nagyobb gabonakiviteli államok kevésbé kielégítő terméseredményei folytán. Ott nagyobb árhanatlast szintén nem fejlődhet ki, még kevésbé oly foku, a mely lehetővé tenné, hogy még a jelen árak mellett külföldi gabona jöhessen hozzánk. De a fogyasztás nagyobb mérvé mellett számításba veendő a kevésbé sikerült, illetve csekélyebb terméseredményekkel bíró kapásnővények, a burgonya és tengeri, az ezekből felmerülő hiány takarmányozási célokra is jelentékenyebb mennyiségű gabonaféle felhasználását teszi szükségessé, valamint számításba kell venni azt is, hogy a csekélyebb burgonya és tengeri termés a legszélesebb fogyasztórétegek bizonyos hányadát is a buza és rozs-fogyasztásra fogja inkább szorítani. A fogyaszt-

tásnak szüksége van az utolsó szemig arra a termésre, a mit az idén betakarítottunk. A nagyobb szükséglet fogja a gabonaárakat kedvezően befolyásolni és hogy ez tényleg bekövetkezik-e, az csakis a gazdától függ, a kik ha nem élnek a kedvező alkalommal — más fogja azt kihasználni. *Fabricius Endre.*

Ujdonságok.

A nyitrai irgalmas nővérek jubileuma. A küszöbéhez érkezünk a nyitrai irgalmas nővérek jubileumának. Az emlékeztető évforduló méltatását az ünnepi alkalomra tartjuk fenn, most csak a rendezendő ünnepélyek programjának vázlatát közöljük. Az ünnep f. hó 9-én délután 5 órakor kezdődik nagyszabású iskolai ünnepélylyel, mely kedvező idő esetén a zárda udvarán fog lefolyni. Másnap, f. hó 10-én az ünnep a templomra szorítkozik. Reggel 8 órakor gróf *Bathányi Vilmos* dr. püspök megszenteli az ujonnan megaranyozott főoltár szentségházát, ezt szent beszéd fogja követni, majd pedig ünnepi nagy mise, melyen a megyés püspök úr fog pontificálni teljes segédlettel. Az ünnepélyekre a hatóságok, a testületek és egyletek hivatalos meghívást kapnak, míg a nagy közönség a templom arányaihoz mérten nyer beocsátást.

Nyitra város katolikus közönségét a hála és a kegyelet nemes szájai fűzik az irgalmas nővérek templomához és intézetéhez, most tehát mikor mind a két kulturális tényező fennállásának és működésének ötven éves évfordulóját üljük, mutassuk meg az ünnepély fényének lehető emelése által, hogy méltányoljuk és nagyrabecsüljük azokat a szellemi és erkölcsi javakat, melyek boldogult *Palugyay Imre* fejedelmi alapításából a város és egy nagy vidék hitéletére, közművelődési viszonyaira és haladására kiáradtak.

Személyi hír. Dr. *Biringer Ferenc* vármegyei tisztifőorvos a dresdénai higiénikus kiállításra utazott, mely alkalomból hosszabb körutat tett Németországban.

Kitüntetett főszolgabíró. A király *Borsiczky László* puhói járási főszolgabírónak buzgó szolgálata elismerésül a *Ferenc József*-rend lovagkeresztjét adományozta.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Fodor János* szolnai állami főreáliskolai rendes tanárt a kecskeméti állami főreáliskolához nevezte ki.

A kegyes tanítórend kormányza *Sándor Oszkár* világi tanárt a nagykanizsai piarista-főgimnáziumtól a nyitrai r. kath. főgimnáziumhoz *Dobránszky Ede* helyébe áthelyezte.

Hymen. Folyó hó 9-én szombaton fogja Érsekújvárott oltárhoz vezetni dr. *Csipkay E. Andor* budapesti kir. törvényszéki jegyző dr.

Ozoray József érsekújvári tekintélyes ügyvéd bájós leányát *Zizikét*. Az esketési szertartást dr. *Walter Gyula* kanonok prelátus, e. püspök fogja végezni.

Elismerés egy jegyzőnek. *Berzevicsy Emil* nyitrai pénzügyigazgató a m. kir. pénzügyminiszteriunnak f. é. június hó 16-án 50904. sz. a. kelt leirata nyomán felhatalmazást nyert arra nézve, hogy *Bihary Gyula* pogrányi körjegyzőnek a közadók kezelése és sikeres beszédese körül tanúsított ügybuzgó tevékenységeért elismerését fejezze ki. A pénzügyigazgató a miniszteri elismerést f. é. aug. hó 16-án kelt leiratában hozta a kitüntetett jegyző tudomására. „Bizvást merem hinni”, írja a pénzügyigazgató, „hogy önzetlen ügyvezetésével s közismert szolgálati készségével továbbra is biztosítani fogja részemre azon jóakarató támogatást, amelynek birtokában elérhetem azt, hogy hatóságom működése eredményes lehessen és ekként kölcsönös megértés útján úgy a kir. kincstár, valamint a helyhatóság érdeke, nemkülönben az adózó közönség helyzete semmiben és semmiféle sérelmet ne szenvedjen.”

Sajtóperek. Dr. *Pataki János* a Nemzeti népoktatás fel. szerkesztője sajtópert indított mindazon nyitrai lapok ellen, melyek az ismert *Verner-ügyben* irt cikke miatt őt megátámadták és becsmérelték. Találkozott ezen lapok között olyan is, melynek szerkesztője lovagias ténre szerette volna terelni az ügyet, de dr. *Pataki* nagyon helyesen visszaszorította ezt a túlerősen grasszáló gavallérságot oda, a hova az való, a bírói fórumhoz, kijelentvén, hogy mivel a kir. törvényszéknél feljelentéssel élt, nincs abban a helyzetben, hogy a kérdést a sajtótörvény rendelkezéseitől eltérőleg tárgyalja.

Lapunk más helyén érdemileg is foglalkozunk a dr. *Pataki* ellen indított hajszával, melynek komolyságot és jelentőséget tulajdonítani egyáltalában nem lehet, mert a támadásra a legesekélyebb ok sem forog fenn és a támadók már most is izoláltak állanak a tanítószeg körében. A szept. 7-iki tanítói közgyűlésen ezt a tárgyat illetőleg nagy esend lesz, s ha mégis találkoznék valaki, a ki az ügyet támadó szándékkal szóba hozná, az majd tapasztalni fogja, hogy Nyitra megye tanítóinak óriási nagy többsége hogyan gondolkodik az ügyről és hogyan érez.

Sajtóviszonyaink sajnálatos elfajulásának egyik újabb tünete bukkan elő abból a polemikából is, melyet egyes nyitrai lapok ez ügyből kifolyólag dr. *Pataki* ellen folytatnak. Higgadt, tárgyilagos cikkekre gorombaságokkal felelnek, azután lovagiaskodni akarnak, holott az igazán lovagias embernek legjellemzőbb sajátsága, hogy soha senkinek még a legalacsonyabb álló embernek sem gorombáskodik, mikor aztán a „lovagiaskodásnak” útját állja az okos komolyság, akkor kutya-korbácsot emlegetnek. Am jó, a ki bármely

jelent meg. Egy ideig szótlanul nézett a mosolygó Cseperkára, majd megszólalt:

— Aztán... mit vétettek neki a szerencsétlenek?

— Az egyik (vesztére) akkor került elébe, mikor Torma részegen ment haza a korcsmából. A másik védelmére kelt a feleségének, akit Torma szerelmi ajánlatokkal zaklatott. A krakéler mindkettőt inzultálta s lévén mindketten katonatisztek, kénytelenek voltak provokálni a semmirekellőt.

— Az ilyen embert minálunk már régen meglynehték volna — mondta mély meggyőződéssel az amerikai. Azzal leült íróasztalához, maga mellé ültette Cseperkát, kikérdezte a párbajszokások felől s Torma személyi viszonyairól s mindent hűségesen lejegyzett. Hozzá tartozói, akik körülálltak, csodálkozva nézték a dolgot, de kérdezni nem merték, mert az öreg ezt nem szerette. A jó Cseperka egészen kimerült a sok beszédétől, de nem úgy az öreg, aki dolga végeztével zsebvívágtá jegyzeteit s fürge léptekkel indult széjjel nézni a városba.

II.

Mr. *Clemensen* e jelenet óta különös tüneteket lehetett észrevenni. Gondolataiba mé-

lyedt s látszott rajta, hogy valamit forgat elméjében. Elővette számításait s naphosszat görnyedt mellettük, erősen számolgatva valamit, amiről azonban beszélni nem akart. Másnap levelet irt Tormának, udvariasan megköszönte és elfogadta a meghívást azon reményének kifejezésével, hogy a banketten Torma is megjelenik.

A nagyarányú előkészületek híre futótűz gyanánt terjedt el az egész városban. Férfiak, asszonyok versenyző buzgósággal iramodtak szét a szélrózsa minden irányában a szomszédos városokba, ruhák és toilettéikkek bevásárlására. A tömeges kirándulások oka az volt, hogy *Tapfer úr*, a bodrosi grófi uradalom bérlője fenn hirdette a városban, hogy felesége ezerkoronás ruházatban fog pompázni. A furfangos férfiú ingyen kapta a reklámrúhát egy divatáruscégtől, melynek korábban utazója volt, s mely Köligeten és vidékén forgalmas fióküzleteket tartott fenn. Abban minden jó társasági megegyezett, hogy *Tapfernét* „le kell főzni.” Sem azelőtt, sem azóta annyi adósságot Köligeten nem csináltak, mint azon 3 nap alatt, melyen *Momákék* bankettjére készültek.

Torma Vendelnek volt a legtöbb dolga.

Ő állapította meg az étlapot a vendéglőssel, ő rendelte meg az italokat és a cigányt s neki jutott a feladat: kiszemelni az asztalnál a résztvevők helyét. Ez utóbbi volt a legnehezebb, de *Vendel* megbírkózott vele, mivel mindenkiről tudta, ki a haragos s ismerte, sőt részben maga gyártotta azon pletykákat, melyek segítségével kitűnően össze lehet vesztetni egymással az embereket. Eleinte kissé lanyha volt az érdeklődés, de Torma hamarosan segített a bajon. Első dolga az volt, hogy a bankett sikere érdekében a helyi lapban egy napihirt helyezt el, mely azt jelentette, hogy a vacsorán résztvesz a helyi társadalom minden számottevő tagja s máris teljes számmal jegyeztette magát elő a mindkét nembéli fiatal-ság. Ezzel biztosítva volt a részvétel, mert nyilvánvaló volt, hogy Köligeten senki sincs, aki a két kategória valamelyikébe magát ne számítaná. Csak az ágyban fekvő betegek maradtak otthon.

Clemensék megbeszélték Cseperkával, hogy majd együtt mennek a bankettre. Épen el akartak indulni, midőn beállit Torma s megismételve a meghívást felajánlja karját a missnek. A menet nyomban megindult. Elül ment a miss, Tormával és a vőlegényével, utánuk

ügyét kutyakorbácsos akarja elintézni, az csak használja ezt az eszközt, de tegye le a tollat és vesse le a sajtóirói cenzorság tógáját, mert kutyakorbácsos nem lehet embereket vezetni, irányítani, buzdítani, hanem csak kutyákat idomítani. A kutyaidomítás és a sajtó irás nézetünk szerint mégis csak két különböző és egymással kevésbé összeférő hivatás.

Bármit is fog különben tenni ez a radikálisban tobzódó sajtó, azt a célt, hogy kicsavarja dr. Pataki kezéből a tollat és a Nemzeti Népoktatást megbuktassa elérni nem fogja. Tudomásunk szerint a lapnak a jelenlegi szerkesztő vezetése alatt való fennmaradása feltétlenül biztosítva van, minden előre látható lehetőség esetében.

Kitüntetett ápolónő. A király *Krskó* Fanninak a Nyitravármegyei központi kórház világi ápolónőjének buzgó szolgálata elismerésül az ezüst érdemkeresztet adományozta.

A nyitrai róm. kath. főgimnáziumban az 1911—1912.-ik tanévre az egyes osztályokban a főnökségek következőképpen oszlottak meg: *Kaleta* Máté az I. A., *Kopp* Tibor dr. az I. B., *Sándor* Oszkár a II. A., *Jankovich* Ferenc a II. B., *Konrád* Ferenc a III., *Forgács* János dr. a IV., *Hatala* István dr. az V., *Kocsis* József a VI., *Schandl* Béla a VII., *Miklós* Ferenc a VIII. osztály főnöke.

Tanítói kinevezések és áthelyezések. Az újonnan létesült és illetve üresedésbe jött állami el. iskolai állások immár javarészt betöltöttek. A még hátralevő kinevezések remélhetőleg hamarosan megtörténnek. *Kinevezettek:* Albrecht Valéria (Lestyén), Balikné Wunder Anna (Chvojnic), Huszárik István (Kóós), Bérczy Ödön (Nagyemőke), Eke Pál, Kálmán Alajos, Korauz János és Kövessy Rudolfin (Bélapataka), Pázmányné Ecker Karolin (Bellest), Némethy Gyula (Csabb), Vámosy József (Divékujfalu), Ketykó József (Kiskér), Gosztonyi Iлона (Lükigergelyfalu), Clenyik Iлона (Nagyfalu), Matánesevicsné Novák Vilma (Nyitra-Zoborhegy), Fleischhacker Mária (Nyitra-Lukamajor), Tőkésy Mária (Szill), Kontraszty Jozefin (Szolesánka), Spacsek Emil (Szulóc), Zala József (Tótsók), Misik Margit (Tuzsina), Turesek Lajos (Alsósütő), Jancsó Berta (Lubina), Gurszky Jolán (Cabaj), Brandl Anna (Ribeke), Kardos Mária (Korlátok), Saskó Károly (Kunó).

Áthelyezettek: Filippi János (Szobotist) Szapáryligetre, Konecsné Kender Piroška (Lubina) Hosszúfalura, Armandola Adél (Lestyén) Mártonvásár, Pocsabay Sámuel (Kunó) Oláhpatokra, Novák Ottilia (Cabaj) Mezőszentmártonba, Veneny Jakab (Alsósütő) és Pieringer Mária (Bélapataka) Kóósra, Pálmay János (Nádliget) Suránkára, Szladits Etelka (Kiskapus) Pöstyénbe, Jasinszky Francel Irma (Bán) Nagytapolcsányba, Szalay Pálné (Nagytapolcsány) Törökbecsére, Madarász Lajos (Beánfalu) Szobotistra.

vonult mr. Clemens és Cseperka. A yankee alig szolt valamit az uton. A club ajtaja előtt az öreg magához vonja a medikust s óvatosan a fülébe súgja:

— Igazán nincs hivatala ennek a misternek?

— Nincs, nincs — válaszolt ridegen a kérdező.

Odabenn hatalmas tapsvihar fogadta az érkezőket. A jelen voltak a vendégek felé tódultak s egyenkint üdvözölték őket. Rövid félóra alatt elvégződtek az üdvözlések s a társaság asztalhoz ült.

Az asztalfőn a miss foglalt helyet, mellette balfelől Torma, jobbfelől a vőlegény s Torma mellett mr. Clemens. Szemben Tormával ült Tapferné, aki azzal az elhatározással jött el, hogy érdekessé teszi magát s minden áron meghódítja Tormát. Nem tűrte, hogy legjobb barátinói mellől elmaradjon.

Az est igen kedélyesen telt el. Torma remekelt a szeretetreméltóságban s valóban még legnagyobb ellenségei sem vehették tőle rossz néven, ha mindenki belészeretett. Sajnos, a mai estét teljesen és kizárólag a missnek szentelte, aki bájos kedélyességgel iparkodott köszönni a figyelmet. Pezsgőbontáskor

Egy tanító ünneplése. Szent István király napján vette kézhez *Chlebovits* István, nadlányi tanító a gyümölcsfaterenyésztés terén szerzett érdemei jutalmát, melyben a földművelésügyi miniszterium részesítette. Az egyházi és világi hatóságok képviselői elismerő, örömteljes szavakkal méltatták *Chlebovits* kiüntetését a tiszteletére összegyűlt közönség előtt. Az egyházi főhatóság részéről *Markovich* János korosi esperes-plebános, a világi hatóságok részéről *Szép* József járási főszolgabíró és illetve dr. *Pataki* János kir. s. tanfelügyelő volt jelen. A kis ünnepség, melynek keretében *Szép* József főszolgabíró és dr. *Bundala* János plebános a néphez tanulságos, lelkes beszédet intéztek, a vendégszerető plebános házában folytatódott.

Beiratások. Az iparos és kereskedő tanonciskolában a beiratások szeptember hó 1-től 8-ig (délelőtt 9—12 óráig) tartatnak meg. Felkérjük az iparos-mester és kereskedő-főnök urakat, hogy tanoncaiknak a kitűzött határidőben való pontos beiratásról feltétlenül gondoskodjanak, mert a beiratási idő letelte után jelentkező tanoncokat — mint iskolamulasztókat — az iparhatósághoz feljelenteni fogjuk. — Az iparos és kereskedő tanonciskola igazgatósága.

Uj reáliskolai igazgató. A király a zsolnai állami főreáliskola igazgatójává *Bózzay* Zoltán budapesti tanárt nevezte ki.

Pénzügyőrségi kinevezések. A pénzügyminiszter *Bedő* József gyulai p. ü. biztost *Galgóczyra* nevezte ki p. ü. főbiztossá; *Beermann* Agoston es. és kir. hadnagyot *Vágújhelyre* nevezte ki p. ü. biztossá, *Retegi* Sándor *galgóczy* p. ü. főbiztost pedig *Alsókubinba* helyezte át p. ü. előadónak.

Jegyzői értekezlet. Nyitravármegye jegyzői kara szeptember hó 8-án Pöstyénben értekezletet tart.

Halálozások. *Szulovszky* Gyula volt kocsói körjegyző szívizélhűdés következtében a múlt héten hirtelen elhunyt. Neje és nyolc kiskorú árvája gyászolja.

Kulka Károly vágújhelyi kereskedő 76 éves korában meghalt.

Nyugodjanak békében!

Elmaradnak az ellenőrzési szemlék. A honvédelmi miniszter leiratot intézett a törvényhatóságokhoz, melyben azokat értesítette, hogy az ellenőrzési szemlék ebben az évben is elmaradnak, de a tartalékos zászlósok és tisztek most is kötelesek jelentkezni.

A FMKE központi könyvtára. A F. M. K. E. elnöksége értesíti az érdeklődő közönséget, hogy a F. M. K. E. központi könyvtára (Nyitra, Megyeház-utca 10. földsz.), amelynek ma már 4335 kötet van (szépirodalom, ismeretterjesztő könyvek, gazdasági művek, történelem, ifjúsági irodalom stb) hetenkint kétszer van nyitva: kedden és szombaton, d. u. 1/2—3 óráig, amely időben, a

könyvtáros által kiadott igazolvány ellenében, *mindenki* vehet kölcsön könyveket. Gyermekek csak szülőik vagy tanáraik, iparossegédek és tanoncok pedig csak a munkaadóik írásos engedélyével és szavatossága mellett használhatják a könyvtárat. — A könyvtár új betűsoros jegyzéke most jelent meg s 50 fillérért kapható a könyvtárosnál.

Változások a szakolczi főgimnáziumnál. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. *Resch* Aurél kőbányai áll. főgimn. rendes tanárt ugyanily minőségben a szakolczi kir. kath. főgimnáziumhoz, *Wetzenkircher* Mór szakolczi kir. kath. főgimn. helyettes tanárt a nagyszalontai áll. főgimnáziumhoz s *Turesek* Tádé szakolczi főgimnáziumi tornatanítót a budapesti Baresay-utcai állami főgimnáziumhoz ugyanily minőségben áthelyezte. A szakolczi főgimnáziumnál e tanévben megnyitandó VIII. osztályhoz a VKM. két új tanerőt nevezett ki, u. m. *Róder* Pál okl. tanárjelöltet Budapestről, a math.-phys. tanszékre és *Juhász* Gyula nagyváradi róm. kath. főgimn. h. tanárt a magyar-latin tanszékre, mindkettőt helyettes tanári minőségben.

Uj körorvos. Dr. *Weisz* Emilt megválasztották a múlt héten körorvossá Nyitravármegyében, a község valamint a hozzátartozó Berenes, Nagyfalva és Alsóköröskény már rég nélkülözték az orvost, s ideje hogy a rég vajdó kérdés végre megoldást nyert. Az új körorvos eddig Ohajon közmelegedésre működött — most a dresdeni nemzetk. egészségügyi kiállításon vesz részt s szept. 7-én elfoglalja hivatalát.

A trencsényi felsőbb leányiskola bővítése. A trencsényi állami felsőbb leányiskolában egy 7. tanfolyam nyílik meg, melynek tárgyai lesznek a szabás, varrás, főzés, könyvvitel, gyors- és gépirás. A tanfolyam megnyitását október elejére tervezik.

Uj szövetkezet. *Bélapatakán* fogyasztási és értékesítő szövetkezet létesült, melynek működési köre a vidékre is kiterjed. *Bélapataka* község Nyitramegye legmostohább vidékén fekszik s azért a kultúra áldásaiban is csak mostohán részesül. A vasúti állomástól 30—35 kilométernyire fekszik. Ilyen elhagyott helyen a nép könnyen lesz és lett is mindenféle uszoranak is a martalékvá. A jelenlegi plebános *Briesztyenszky* János mihelyt plebániáját elfoglalta, azonnal hozzáfogott a nép szervezéséhez. Értekezleteket tartott, melyeken a szövetkezés előnyeit fejtegette. Mikor már a nép kellőképp elő volt készítve, a Hanygától egy központi embernek a kiküldését kérte, a ki gyakorlati útmutatásokat adott a szövetkezeti munkára. Az alakuló gyűlésen 296 tagot jelentettek be 584.10 koronás részvénnyel. A fogyasztási és értékesítő szövetkezet elnökévé *Briesztyenszky* János plebános választották meg. A szövetkezet ellenségei minden lehetőséget elkövettek, de a nép bizott vezetők hűség- és önzetlenségében s így

szencziós esemény történt: a cigányok előrevonultak a terem sarkából, a primás megállt a miss mögött s a banda húzni kezdte: Csak egy kis lány van a világon... Torma a miss felé fordulva énekelt. A közönség tapsban tört ki s a második sort már az egész ifjúság együtt énekelte Tormával. Mr. Clemensnek módfelett tetszett a dolog, maga is tapsolt, s példáját követte az ifjú Momák is. A nótá után a mister súgott valamit Tormának, azután mindketten felkeltek az asztaltól s a legjobb barátságban, karonfogva a szomszéd szobába vonultak vissza. A társaság tagjai csodálkozva néztek egymásra, Tapferné pedig pulykavörösen hajtotta fel a pezsgős poharat. Siri esend támadt, melyből csak a pajkos miss hangja hallatszott ki. Ekkor a szomszéd szobából hirtelen hangos szóváltás hangzott ki, mely rövid pillanatok alatt szinte véges orkánná nőtt s egy különös dörömböléssel végződött.

— Kikérem magamnak! Szemtelenség! — hangzott a rikácsoló Torma hangja.

A férfiak ijedten ugráltak fel s berohantak a szobába. Itt különös látvány tárult szemük elé. A szoba egyik sarkában a falhoz lapulva, kékes arccal állott Torma, előtte a cirkuszos, aki egyik kezével torkánál szorította

barátját, míg a másikkal revolvert szeggett mellének. A vendégek megjelenésére elváltak a küzdők s a mister panaszkodva fordult a megjelentekhez:

— Uraim, hiszen ez vadállat! Az ember segíteni akar rajta, ő meg hálából pofonokat ígér!

— Majd elintézzük! — vágott közbe fölényesen Torma s a következő pillanatban, mint a kámfor, elillant.

A mister vigasztalan volt: cirkusza részére akarta megnyerni, mert — mint mondta — csodaembereknek nagy gárdájában eddig egy krakéler sincs, pedig ez európai különlegesség, mellyel Amerikában kellő reklamározás mellett milliókat lehetne szerezni.

— A tökfőlkó! — kiáltott fel a kétségbeesett üzletember. — Száz dollárt ígértem neki hetenkint s nem fogadta el ajánlatomat. Pedig a dajak, aki nyers húst is eszik az előadások alatt, csak hatvanat kap.

A jelen voltak őszinte részvétellel vették körül a derék mistert s buzgalommal magyarázták neki, hogy az efféle minálunk nem úri foglalkozás. — Szegény mister, nem tudta megérteni, hogy a vén Európában sok minden másképp van, mint odaát.

történt, hogy a szövetkezeti bolt augusztus hó 23-án megnyilhatott. A napi forgalom azóta 300-400 korona, melynek folytonos emelkedését alaposan lehet remélni.

Adományok. A nyitrai keresztény szociális telepen emelendő lourdesi kápolnára újabban adakoztak: Lehoczky Józsefné 2 kor., Králik Adolfné 10 kor., Wagenhoffer Jakab 200 kor., Jézus szent nevében 5 korona. Hozzáadva a már kimutatott 677-74 kor.-hoz, lesz 894-74 korona. — Hálás köszönettel nyugtázza Kottosovszky Alajos.

Főispáni körút. Szalavszky Gyula Trencsénmegye főispánja augusztus hó 22-én látogatást tett az óbesztercei völgyben, hogy közvetlen tapasztalatból szerezzon tudomást e legelhagyottabb völgy népének anyagi és kulturális állapotáról. Kisérétében csak Cselkő Jenő járási főszolgabíró volt, a ki magyarizációkkal szolgált a főispánnak. Maga a fogadtatás egyszerű, de szívélyes volt. Óbesztercen Grében János lótosi plebános rövid és az alkalomhoz mért beszéddel üdvözölte a főispánt, majd a nép nevében tót nyelven is kérte támogatását, a mit a főispán meg is ígért. Innét Újbeszterczére ment, a hol Gily Ede esperes fogadta és barátságos ebédre meghívta a megyéjét szorgalmasan látogató főispánt.

Tanítói segélyek. A katolikus tanítói segélyalaprak ez évi m. hó 26-án tartott közgyűlése 90-90 koronás segélyben részesítette a következő tanítókat, illetőleg tanítónőket: Murgas Józsefné Felsőapáti, Karsay István Vágújhely, Luszicza Sándor Binócz, Markos Károly Sarlókajsza, Berender Miksáné Nagybiró, Ruzsicska Fanni Zsére. Spaček Emil Appony, Uskovits Pál Kosárfalva, Benkó József Felsőkoskóc, Janda György Nyitra, Melicher Mátyás Felsőszúcs, Gerley Mátyás Barsverebély.

A verbói népbank lefoglalt pénzei. Feltűnést keltett foglalás történt néhány hét előtt a verbói népbanknál. A vágújhelyi főszolgabíró ugyanis lefoglalt készpénzt és betétkönyveket a bankban azon cím alatt, hogy keresi a Czabk János bankhivatalnok által tót nemzetiségi célra gyűjtött pénzeket. A vármegye alispánja a főbíró intézkedését megsemmisítette és elrendelte, hogy a lefoglalt összegek és betétkönyvek a jogos tulajdonosoknak azonnal visszaadassanak. Az alispán azzal okolja meg rendeletét, hogy az elkobzott értékek azonosságát a hatósági engedelem nélkül gyűjtött pénzzel megállapítani nem sikerült s így az értékeket vissza kell adni jogos tulajdonosoknak.

Uj óvoda. A nyitraivánkai új állami óvoda építésére pályázatot hirdettek.

A Szecsányi síremlék költségeihez kegyeletteljesen továbbá hozzájárultak: gróf Hunyady László 50, Esztergomi Főkapitány 25, dr. Tóth Károly 20, Szalavszky Gyula főispán 20, Nyáry Friderika grófné 20, Bossányi Marianna úrnő 10, Bilek esperes 10, Jurik plebános 10, Forster Gyula báró 10, Prenoszil Ödön 5 és Csekey Aurél 5 koronával.

Honvédeink fegyvergyakorlatai. A nyitrai 14. honvédgyalozezred ősi fegyvergyakorlatai aug. hó 15-én vették kezdetüket. A lévai zászlóalj aug. hó 24-én egyesült Léva az ezred nyitrai zászlóaljaival és Szántóra vonult át, hol 30-ig ezredgyakorlatokat tartottak, 31-én az ezred az Ipoly völgyébe tart, hol a 16. ezreddel, azonkívül a 13. ágyúezred és a Radezky-huszárezred egyes osztályaival dandárgyakorlatokat végzett. Innen szeptember hó 3-án Esztergomban átkel a Dunán és részt vesz az 5. hadtest zárógyakorlatain. Szept. hó 6-12-ig hadosztálygyakorlat lesz Párkány, Lontó és Ipolyság között. Szept. hó 12-15-ig ismét hadtestgyakorlatokon vesz részt az ezred Vác, Hatvan és Balassagyarmat tájékán, melyek a pozsonyi és a budapesti honvédkerületek között fognak lefolyni. Nógrádvármegyében lesz a lefűvés.

Hivatalvesztésre ítélt bíró. Trgyina József privigyei községi bíró ellen fegyelmi vizsgálatot rendelt el a múlt évben a vármegye alispánja, mert állítólag hivatali állásának felhasználása mellett jogtalan anyagi előnyöket akart magának szerezni a község megkárosításával. A fegyelmi eljárás során beigazolást nyert, hogy a bíró 16 korona községi pótdadó törlése helyett, a mely öt jogszerint megillette volna, 54 koronát töröltetett az adó-

kezelő által. Az alispán hír szerint most hivatalvesztésre ítélte a bírót. Az ítélet nem jogerős.

Fürdői élet. Póstyénben a m. hó 25-én kiadott jegyzék szerint 14.132, Trencséntepliczen 8365, Rajeczfürdőben 10.235 fürdővendég fordult meg.

Uj vasuti vonal. A mig a nyitra-lévai vasut ügye nem képes elmozdulni arról a zátonyról, a melyre azt az érdekeltség szűkkeblősége juttatta, addig a nagysurány-lévai vasut ügye serényen halad előre, úgy hogy a 42 km. vasut munkálatait valószínűleg még a jelen év folyamán megkezdi a Fried és Adorján budapesti nagyvállalkozó cég.

Artézi kút. Az érsekújvári artézi kút fúrásánál már 262 méternyire hatoltak le. A mélységből vízzel kevert artézi vizet szivattyúznak ki, percnként 8-9 litert. A város nem sokára egy másik artézi kútnak a fúrását eszközölteti.

A szőlők állása. A balassagyarmati kerületben (Nyitra, Bars, Esztergom, Hont és Nógrád vármegye) az utóbbi eszések a szőlők fejlődésére igen jó hatással voltak. A kerületben Nyitra vármegye kivételével, a hol jó minőségű, de gyenge termés várható, jó közép-termésre van kilátás.

Nyitra megye új helynevei. *Miavai járás:* Turóluka = Turréte, Visnyó = Alsóvisnyó.

Nagytapolesányi járás: Alsó-Helbény = Alsóhelbény, Bellesz = Belesz, Bőfalva = Bőfalva, Bzincz = Bod, Chrábor = Nyitragarab, Csitar = Felsőcsitar, Falkas-Dovorán = Farkasudvar, Felső-Helbény = Felsőhelbény, Kamanfalva = Kálmánfalva, Kis-Bölgvény = Kisbölgvény, Kis-Dovorán = Kisudvar, Kis-Vicsáp = Kisvicsáp, Koros = Nyitragoros, Körtvélyes = Nyitrakörtvélyes, Krtőcz = Kartolez, Kuzmicz = Nyitrazozma, Lovászsizomorfalva = Szomorlovászi, Nagybodok = Felsőbodok, Nagydivorán = Nagyudvar, Nagy-Rippény = Nagyréppény, Nagy-Tapolcsány = Nagytapolcsány, Nezsletterippény = Kiszéppény, Nyitra-Bajna = Nyitrabajna, Nyitraludány = Nyitraludány, Nyitra-Pereszély = Nyitraperezély, Nyitra-Sárfő = Nyitrasárfő, Nyitraszulány = Szulány, Paczolaj = Paczola, Podhragy = Kővárhely, Prasicz = Nyitraperjés, Sarlaska = Sarlócska, Septenez-Ujfalva = Szeptenezújfalva, Szolesánka = Szolesánka, Teszér = Nyitrateszér, Tverdomesztiez = Tordaméz, Úrminez = Nyitraörmény, Vámos-Ujfalva = Vámháza, Velusócz = Velős, Vezekény = Végvezekény, Závada = Nyitrazávoda.

Nyitrai járás: Aba-Lehota = Abaszállás, Alsó-Elefánt = Alsóelefánt, Alsó-Köröskény = Alsókörsökény, Andacs = Kisandacs, Bábinal = Babindál, Bodok = Alsóbodok, Csehi = Nyitracsehi, Csitar = Alsócsitar, Darázs = Zobordarázs, Felső-Elefánt = Felsőelefánt, Felső-Köröskény = Felsőkörsökény, Gerencsér = Nyitragerencsér, Geszte = Nyitragesztze, Ghymes-Kosztolány = Ghymeskosztolány, Kis-Czétény = Kiszétény, Kis-Hind = Kishind, Kis-Lapás = Kislapás, Lajosfalva = Lajos, Lapás-Gyarmat = Lapásgyarmat, Lúki-Gergelyfalva = Lükigergelyfalva, Nagy-Czétény = Nagyczétény, Nagy-Emőke = Nagyemőke, Nagy-Hind = Nagyhind, Nagy-Lapás = Nagylapás, Nagyfalva = Nyitranagyfalva, Nemes-Pann = Nemespann, Nyitra-Egerszeg = Nyitraegerszeg, Nyitra-Ivánka = Nyitraivánka, Nyitra-Ujlak = Nyitraujlak, Sarló-Kajsza = Sarlókajsza, Suránka = Suránka, Szill = Nyitraszill, Ujlaeska = Ujlaeska, Vicsáp-Apáti = Vicsápapáti.

Nyitrazsámbokrét járás: Alsó-Vesztenicz = Alsóvesztény, Baeska = Baeska, Chinorán = Kinorány, Chudó-Lehota = Újülés, Felső-Vesztenicz = Felsővesztény, Janófalva = Jánosújfalva, Kis-Bélicz = Kisbélicz, Kis-Bossány = Kisbossány, Kis-Vendég = Kisvendég, Kolos = Apátkolos, Krenes = Kerenes, Libihava = Libáka, Nadlány = Nádlány, Nagy-Bélicz = Nagybélicz, Nagy-Bossány = Nagybossány, Nagy-Vendég = Nagyvendég, Návojócz = Návoly, Nédanócz = Nadány, Nyitra-Szucsány = Nyitraszucsány, Nyitr-Zsámbokrét = Nyitrazsámbokrét, Raesicz = Rákosvölgy, Szkaacsány-Hradistye = Sziklavárhely, Tökés-Ujfalva = Tökésújfalva.

Póstyéni járás: Alsó-Dubován = Alsódubován, Bori = Vágbori, Drahócz = Vág-

debrőd, Felső-Dubován = Felsődubován, Hubina = Hubafalva, Kis-Órvistye = Kisórvistye, Kocsin = Kőcsény, Koczuricz = Koszorány, Lopassó = Alsólopassó, Nagy-Kosztolány = Nagykosztolány, Nagy-Órvistye = Nagyórvistye, Nizsna = Néznafalva, Petőfalva = Besnyőpetőfalva, Radosócz = Alsórados, Rakovicz = Rákfalva, Sterusz = Cseterőcz, Szokolócz = Vágszakaly, Tyapko = Kismikofalva, Zákosztolány = Kiskosztolány.

Privigyei járás: Alsó-Sutócz = Alsósujtó, Bajmócz-Apáti = Bajmóczapáti, Banka = Divékbanka, Berzeny = Berzseny, Brusznó = Nyitraborosznó, Chrenócz = Nyitratormás, Chvojnicza = Nyitrafenyves, Czach = Csék, Czigel = Czégely, Divék-Jeskófalva = Divékjánosi, Dlzsin = Delzsény, Dubnicza = Bajmócztölgyes, Felső-Lelőcz = Lelőcz, Felső-Sutócz = Felsősujtó, Gajdel = Nyitrafő, Handlova = Nyitrabánya, Hradecz = Váracska, Jalovecz = Parlag, Kanyánka = Kányahegy, Keselőkő-Podhragy = Keselőkő, Kis-Csausa = Kicsóta, Kis-Lehota = Kispapszabadi, Kis-Lehotka = Kishatár, Koczúr = Koczurány, Kosztolnafa = Kisegyházas, Laszkár = Nyitralaszkár, Lazán = Bajmóczlazán, Lipnik = Hársas, Lomnicza = Törés, Mácsó = Bélamácsó, Majzel = Felsőpróna, Nagy-Csausa = Nagycsóta, Nagy-Lehota = Istvánszabadja, Nagy-Lehotka = Nagyhatár, Neezpál = Nyitraneezpál, Nevidzén = Nevigyén, Nyitradivék = Nyitradivék, Nyitra-Novák = Nyitranovák, Nyitra-Rudnó = Divékrudnó, Pollusz = Erdőréte, Poruba = Mohos, Rásztocsó = Rásztony, Rudnó-Lehota = Rudnószabadi, Szebedrázs = Szebed, Szecs = Divékszécs, Szolka = Nyitraszalka, Temes = Divéktemes, Tuzsina = Kovácspalota.

Szakolezai járás: Broczkó = Gázlós, Chropó = Sziklabánya, Czoborfalu = Czoborfalu, Kis-Kovalló = Kiskovalló, Kis-Pritrzsd = Kispetrős, Kutti = Jókút, Lopassó = Felsőlopassó, Mokriháj = Horvátberek, Oreszkó = Kisdíós, Péterfalva = Péterlak, Radosócz = Felsőrados, Szent-Istvánfalva = Szentistvánfalva, Tóvisfalva = Tóvisfalva, Unin = Nagyuny, Vidován = Vidovány, Vleskován = Farkashely, Vradist = Várköz.

Szeniczei járás: Berenes-Váralja = Berenesváralja, Császtkó = Császtó, Dojes = Dócs, Hluboka = Luboka, Hradist = Harádies, Jablonicz = Jablancz, Nagy-Pritrzsd = Nagypetrős, Ribek = Halasz, Rovenszkó = Berenesróna, Rozbehi = Korlátfalva, Stepanó = Csépanyfalva, Szenicz = Szenicze, Szmolinszkó = Szmolánka, Szobotist = Ószombat, Szottina = Szotinafalva.

Vágsellyei járás: Farkasd = Vágfarkasd, Hosszúfalva = Vághosszúfalva, Magyar-Sók = Magyarsók, Patta = Vágpatta, Vág-Királyfa = Vágkirályfa, Vág-Sellye = Vágsellye, Vág-Veese = Vágveese.

Vágújhelyi járás: Alsó-Botfalva = Alsóbotfalva, Császtkőcz = Császtó, Felső-Botfalva = Felsőbotfalva, Hrádek = Temetvény, Hrussó = Russó, Huorka = Vághorka, Kis-Modró = Kismodró, Koritnó = Alsóleszété, Krakován = Krakovány, Leszete = Felsőleszété, Lubina = Lobonya, Luka = Vágluka, Mosócz = Vágmosócz, Nagy-Modró = Nagymodró, Ó-Lehota = Szentmiklósvölgye, Ó-Tura = Ótura, Pobedim = Pobedény, Sipkó = Csipkés, Szent-Kereszt = Vágszentkereszt, Trebete = Vágterbete, Uj-Lehota = Ujszabadi, Vágszerdahely = Felsőszerdahely, Vág-Ujhely = Vágújhely, Vieszka = Somszeg.

Zab az országúton. A püspökfalvi úton a napokban egy 51 kilogram brutto súlyú zsák zabot találtak. Igazolt tulajdonosa átveheti Krtőcz község előjáróságánál.

Katonai léghajósok Nagyszombatban. Szt. István napján 1 órakor a „Bogyaro” nevű katonai léghajó két hadnagy által vezetve a Pazsiti malomnál leszállott. A tisztek Micsék István molnár mestert keresték fel, a ki őket magyaros vendégszeretettel fogadta és fényesen megvendégelte. A tisztek viszonzásul Micsék Istvánt egy légi utazásra meghívták, a ki velük 140 méter magasságban élvezte a léghajó kellemes sportját. A léghajósok 20-án éjjel 1 órakor Fischamendből elindultak és Póstyénben akartak leszállni, de szél kerekedett, mely őket Morvaország felé, onnan hozták vissza. A léghajós tisztek a gyorsvonattal Bécsbe visszautaztak.

A forráskutató magyar uriasz-szony. Pöstyénből táviratozzák: Algyesti Tüköry Jenőné, akiről forráskutatásaival kapcsolatosan többször volt már szó, a pöstyéni fürdőszigeten újabb forrást fedezett fel varázs-vesszejével. Tüköryné megjelölt egy helyet s megmondta, hogy öt méternyi mélységben víz van. A megjelölt helyen furtak és pontosan öt méternyi mélységben *bő forrásvízre* akadtak. Erdekes, hogy ezen forrásnak a fürdőszigeten levő többi forrásoktól eltérően, a melyeknek 60 Celsius fok a hőmérséklete, 10 C. fokú a hőmérséklete és minthogy kitünő ivóvizet szolgáltat, ezt fogják felhasználni az új szálló és fürdő ivóvízszükségletének ellátására.

Az „Élet“ augusztus 27. száma a következő gazdag tartalommal jelent meg: Vasárnapi levél: Anyák. — Jánosi Gusztáv. Nagy Sándor. — Eloszlott sötétség. Catulle Mendès — Fráter. — Karlsbádi levél. K. V. — Selene (Regény.) Orbán Dezső. — Jönnek a napok. (Költemény.) Begyáts László. — A fekete hegyek országában. Persian Ádám. — A tudomány diadala. Liptai Imre. — Csütörtök úr. (Regény.) Chesterton-Hévey. — Akadémia, kezdő halhatatlanok számára. Janeiró — Zene. — Mozgóképek. — Szerkesztői üzenetek. Az „Élet“ szerkesztősége és kiadóhivatala: Bpest, VII. Damjanich u. 50. szám alatt van.

Tüzek. Alsószernyén augusztus hó 23-án tűz ütött ki, melynek két ház esett áldozatul. A tűz állítólag úgy keletkezett, hogy Zsák Márton ottani kisgazda égő pipával befeküdt egy ólba, ott elaludt és az égő pipa tüzet fogott. A vigyázatlan gazda is a tűz áldozata lett. A tüzet csakhamar meginduló erős eső oltotta el. — Pogrányban szombaton délután kigyulladt Maga Mártonnak a háza, melytől rövid félóra alatt hat szomszédos gazdának a háza tűzben állott. Leégett Borbély József, Borbély János, Pélyi Józsefné, Gál András és Balkó Antal háza az összes mellék-épületekkel és takarmánnyal. A kár körülbelül 7000 korona.

Végzetes baleset. Kedden reggel végzetes baleset történt Salgón, az Adler-féle gazdaságban. Adler ugyanis a f. év nyarán megvette a nyitrai Kramer A. és Fiai fakereskedő cég régi nyersolaj motorját és annak felszerelésével Linczmayer Károly nyitrai jónévű géplakatost bízta meg. Linczmayer a motort a napokban szerelte fel, de szakértői kezelés hiányában üzemzavarok állottak be. Adler sürgősen magához hívatta Linczmayer-t, hogy az üzemzavarnak elejét vegye. Linczmayer a hibát csakhamar helyre állította és a gépet működésbe hozta. A motor vigan pöfékelt, midőn nem tudni, hogy, hogy nem, Linczmayer gépészköpönyege a lendkeréken alkalmazott szij alá került. A gépész kabátja után kapott, de a szij elkapva kezét, a körülötte közbe sodorta. Linczmayer egyensúlyát veszítve a transmissió kerekei közé került. A szij jobb karját a felső csuklóban, teljesen lemetszette, míg balkezéről a húst több helyen leszeldelte. Azonkívül még mellén és bordáin jelentékeny megsérült. Félíg holtan húzták ki a szerencsétlen embert a gép kerekei alól. Adler a végzetes baleset áldozatát a nyitrai kórházba szállította, hol most élet-halál közt lebeg.

Megszökött a község pénzével. Porubszky Lajos, Beresény község jegyzője, a napokban örökre búcsút mondott működési helyének. De nem utazott el egyedül, magával vitt 8000 korona hivatalos pénzt is. Allítólag Amerika felé vette útját. A hatóság körözteti.

Eltűnt. Hanesch Lőrinc németprónai lakos július hó 5-én ismeretlen helyre eltávozott a községből és azóta vissza nem tért. Családja mindenfelé keresteti és 200 korona jutalmat ígért a megtalálónak.

Elgázolások. Vasárnap reggel 8 óra tájban Juhász nyitrai huszár-főhadnagy fogata a Duboviczky-féle hentesüzlet előtt, Hidutca-ban egy munkás embert elgázolt. A szegény ember súlyosan megsérült. A városi orvos nyújtotta neki az első segélyt. — Kedden reggel ugyancsak a Hidutcában történt elgázolás. Benkó Imre tormalos lakos kissé pityókázó állapotban a Hid-utcában a kocsis utra tért le a járdáról. A nagy zürzavarban, mely hetivásárok alkalmával az utcán uralkodik, egyszerűen csak azon vette észre magát, hogy egy fogat alá került. A szerencsétlent eszméletlen állapotban szedték fel a kocsis alól és a nyitrai kórházba szállították.

Vásári kihágás. Tudvalévő dolog, hogy a kofák reggel csak 8 óra után vásárolhatnak baromfit, gyümölcsöt és egyéb árút viszonteladás céljából a nyitrai piacon, Maszalik Rozália párutcai lakosnő kedden furfangos módon akarta kijátszani a városi hatóság rendelkezéseit. Kora reggel a Hidutca-ba ment és ott vásárolta be baromfiszükségletét a falusi asz-szonyoktól. De egy rendőr megakadályozta őt e korai, törvényellenes vásárlásban és bekísérte a városházára.

Szöknék az elmebetegek Pogrányból. Csak nemrégiben adtunk hírt egy Pogrányban család i ápolásba helyezett elmebeteget eltüntető, hétfőn ismét két elmebajos ember eltüntető értesítették a nyitrai rendőrséget. A szökevények Farkas Erzsébet és Prpay János elmebetegek. A gazda, ki gondjukat viselte, a mezőn járt, ez alkalmat felhasználva a gyengeelméjű emberek, megszöktek. Hogy merre vették útjokat, nem tudni. A csendőrök napok óta kutatnak utánuk. A kórház igazgatósága méltán több figyelmet elvárhatna a gazdáktól, mert a gyakori szökevények csak ártalmára vannak a nemes, emberbaráti intézménynek.

Aki sokat ül, rosszul emészt. A nápolyi orvosi-klinika tudományos jelentései felemlítik, hogy egy kis adag természetes **Ferencz József**-késérővíznek naponkénti éhgyomorral való használata nemcsak megjavítja a gyomorműködést, hanem a belek renyhességét is sok esetben annyira mérsékli, hogy más orvosszerek használata feleslegessé válik. A gyógyszerárakban és fűszerkereskedésekben határozottan valódi „Ferencz József“-késérővizet kell kérni.

Lopják a honvédség burgonyáját. A sátoztábori helyőrség napok óta tapasztalta, hogy valaki feltűnően dézsmálja az ezred burgonyáját a gerenceséri határban lévő szántóföldön. Kedden a sátoztábori tőzrsőrmester felszólítására az őrség felváltva lesben állt. A délutáni órákban aztán hurokra kerültek a tolvajok, két tormalos cigány személyében, a kiket az őrszem épen akkor érte tetten, a midőn a földből kiásott krumplit a zsákokba töltötték. A morék szuronyfedezet mellett kísértettek a nyitrai városházára. Minthogy azonban a lopás a gerenceséri határban történt az ügyet áttették a szolgabírószághoz.

Közgazdaság.

Az őszi gazdagylések.

A Magyar Gazdaszövetség ez év szept. havában két nagyobb vidéki városban fog gyűlést tartani. Szeptember hó 25-re Lugosra, 28-ra pedig Szatmárnémetibe hívja meg a magyar gazdákat a magyar mezőgazdaságot közvetlen közletről érdeklő aktuális kérdések megvitatása végett.

Ez a két gyűlési meghívó kétségtelen és örvendetes jele annak, hogy a magyar gazdasági élet ez évben eléggé pezsgő, eléggé mozgalmas. A budapesti nagyszerű országos gazdaszövetségön kívül imposzans gazda nagygyűlés volt ez évben Kecskeméten is. E két immár lezajlott gyűlés heteken át foglalkoztatta az ország lakóinak az elméjét s a mint a jelek mutatják, mind a két gyűlés úgy anyagi, mint erkölcsi siker dolgában messze kimagaslik a gazdagylések közül.

Talán elég is volna ez a két gyűlés egy esztendőre. A gazda mozgalmak ellenségei is eléggé láthatják e két gyűlésből is, hogy a harca hívó szót a magyar gazda meg tudja hallani, a munkára való felhívást nem csak meg tudja érteni, de követni is tudja. A budapesti és a kecskeméti gazdaszövetség biznysága volt egyuttal annak is, hogy a magyar gazdáknak még sincs annyira rózsás helyzete ebben az országban, mint a hogy azt sokan feltűntetik, mert hiszen mind a két nagygyűlésen sokkal több panaszt hallottunk, mint dicsekvést, sokkal több esengő kérelmet, mint köszönő szót. Meg kell azonban mind a két gazdaszövetség jellemzésül említenünk, hogy valamennyi panasz, valamennyi kérelem méltóságteljesen jutott kifejezésre.

Ha a gazdagyléseket kizárólag abból a célból rendeznek, hogy azokon utat törjön az elfojtott panasz és kifejezésre jusson a jogos kérelem, ha a gazdagylésekre kizárólag azért volna szükség, hogy a gazdaszövetség dokumentálni tudja anyagi és erkölcsi erejét, a gazdákat összeforrasztó szolidaritást: akkor bizony a budapesti és kecskeméti gazdaszövetségkel bátran lezárhatnók az idei gazdagylések sorozatát. Gazdagylésekre azonban nekünk nem pusztán az elmondott okokból van szükségünk. A gazdaszövetségi élet örökös harc, folytonos hadviselés. A háború, a mint jól tudjuk, nem pusztán verekedésből áll, különösen a mai korban már a verekedésnek a legutolsó szerep jut a háborúban, de annál nagyobb szerepe van a becsületes ellátásnak, a terepszemléknek, alkalmas fedezékek felállításának. A jelek kétségtelenül azt mutatják, hogy a gazdaszövetség terén folyó háború a közel jövőben egyhamar nem fog békekötéssel végződni, hanem ellenkezőleg ma-holnap döntő csatározásokra kell elkészülvén lenni az alatt a lobogó alatt, a melyre ez van írva: Boldogulás, kenyér. A gazdák hadserege nagyon jól teszi tehát, ha nem várja be a rohamra felhívó vezényszót, hanem már előre megtesz mindent a háború sikere érdekében.

Ne riadjunk tehát vissza attól, hogy Lugosra és Szatmárnémetibe szeptember havára ismét gazdagyléseket hirdetnek. Szükség van e gyűlésekre, hogy a közeljövő előre látható küzdelmeinek a csatatervét kellőképpen megvitassák, illetve megismerhessék a magyar gazdák.

A lugosi gyűlés összehívásában részes a krassószörénymegyei gazdaszövetség. A szatmári gyűlést a szatmárnémeti gazdaszövetségkel karöltve rendezi a Magyar Gazdaszövetség. A krassószörénymegyei gazdaszövetség fennállásának negyedszázados, a szatmárnémeti gazdaszövetség pedig alapításának félszázados évfordulóját ünnepli a gazdagylés alkalmával. Mindkét gazdaszövetség a jubileum alkalmából nagyszabású mezőgazdasági, ipari és háziipari kiállítást is rendez, a tervezett gyűléseknek meg lesz tehát a maguk fényes kerete. A ki-eljő e gyűlésekre, az nemcsak gazdaszövetségi kötelezettségének fog eleget tenni, de sokat tanulhat is. Az ilyfajta kiállítások lassú évtizedes gazdaszövetség haladásának szoktak többé-kevésbé élethá fényképei lenni.

Különösen a szatmári kiállításra és gyűlésre hívjuk fel a közfigyelmet. Egy mezőgazdasági szempontból igen jelentős vidéknek központja ez a város. Erős fészke a magyarságnak. Maga az a körülmény, hogy az ottani gazdaszövetség immár félszázados multtal dicsekedhetik, annak a biznysága, hogy a gazdaszövetségi élete számottevő, az ország különböző vidékeiről oda seregleg gazdák tehát a szatmári gyűlésből lelkesedést és bátorságot meríthetnek.

Irodalom.

Kultura. Ennek az igazán modern és nemes értelemben vett modern folyóiratnak a 10-ik száma is megjelent és gazdag, értékes tartalmával, valamint hallatlan pazar kiállításával bebizonyítja azt, hogy hazánkban egyik igen szépen illusztrált és kitünően szerkesztett lapja. A Kultura áthidalva az ellentéteket, az igazi modern magyar irodalmat adja, menten az ultramodernnek túlzásaitól és a maradiak meggyökeresedett nehézségeitől. És éppen ez az oka annak, hogy a kéthetenként megjelenő gyönyörű folyóirat mind nagyobb és nagyobb olvasókört hódít. Az Amon Vilmos szerkesztésében és a Röttig Gusztáv és Fia könyvkiadó cég kiadásában megjelenő *Kultura minden hónap 10.-én és 25.-én jut az előfizetők kezébe. Előfizelési ára negyedévre 5 korona.*

A Kultura 10. számának érdekes tartalma a következő:

Pintér Jenő: Régi magyar irónok. Finta Sándor: Arany tintával. Lux Terka: Mi emberek. Harsányi Lajos: Napfölkelté előtt. Tábori Kornél: Muette. Boros Ferenc: Anyám! a lányodnak levelet írok. Orbók Attila: A hála. Hangay Sándor: Így lesz majd egyszer. Györfy Jenő: Tereferé. Ifj. Kárpáti Endre: Nőfői. Dr. Radványiné Ruttkay Emma: Czára Oltului. Amon Vilmos: Az idegasszony. Bánai Károly: Gyermekkori bűnök. Boros Ferenc: Kis mesék. Zsirkay János: A tolvaj. Skita Ervin: Szubjektív és lyrizáló kritika. Köveskúti Jenő: Ketten beszélnek. Betta: Hygienikusan célszerű táplálkozás a középosztály számára. Hangay Sándor: Művészeti krónika. Amon Vilmos: Konek Ida. Képek: Konek Ida: Minden eladó. Tanulmányfej. Könyvdisztek: K. Fangh Dezső és Szalay Pál.

Hirdetések

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE” számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papirkereskedésében, ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

82996/1911. szám.

Birtok örökeladási hirdetemény.

A magyar tanulmányi-alap tulajdonát képező és Trencsén vármegye Vágapátfalva (és Szalka pusztá) községének határában fekvő, az örökeladási feltételek szerint mintegy 119 kat. hold 1432-öl vagyis 159 magyar hold és 1032 □-öles birtoknak örökeladása iránt írásbeli zárt ajánlatu, illetve Vágapátfalván a birtok helyszínén, a birtoknak mintegy 1—24 magyar hold között változó részletekre osztottan parcelláris örökeladása iránt **1911. évi szeptember hó 26-ik napjának d. e. 10 órákor** kezdetét veendő nyilvános szóbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Az ivenkint 1 koronás bélyeggel és a bánatpénz letételét igazoló nyugtával ellátott zárt ajánlatok a megtartandó szóbeli árverést megelőző napon vagyis 1911. évi szeptember hó 25-én déli 10 óráig a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszterium segédhivatali főigazgatójánál (V. ker., Hold-utca 16.) esetleg a szóbeli árverés megkezdése előtt a helyszínén nyújtandók be, illetve posta útján beküldendők.

A részletes örökeladási feltételek a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszterium segédhivatali főigazgatójánál és a vágsellyei közalapisítványi felügyelőségénél, a vágapátfalvi közalapisítványi erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt betekintheők. Az árverés napján pedig a helyszínén, az árverés megkezdése előtt fognak felolvasatni.

Budapest, 1911. évi augusztus hó.

Vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszterium.

135. 1—1.

Jó házból való fiú tanoncnak

azonnal felvétetik,

1332-2

BARGÁR FERENCZ fűszer és vegyeskereskedésében **PRIVIGYÉN.**

ISKOLAIDÉNY 1911/12

T. szülők és gyámok figyelmébe!

Leány- és fiú-fehérneműk.

Intézeti kelengyék. Iskolai és ünneplő ruhák. Harisnyák, kötények, cipők, kalapok sapkák, esernyők és takarók nagy választékban.

Az intézetekben szükséges összes fehérnemű cikkek olcsó és jó minőségben beszerezhetők ::

45. 27—0.

Verebély Géza divat-árúházában, Nyitrán.

ALAPITTATOTT 1869. ÉVBEN

NYITRAI NÉPBANK MINT RÉSZV. TÁRS.

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapirokra; elad és vesz mindennemű értékpapirt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről. 10. 12. **Az igazgatóság.**

SZÉKHÁZA: VÁROSHÁTÉR 3.

Kovács- és téglamester

kerestetik öszre

! a moraváni !
! uradalomba !

128 3—3

Egy évek óta fennálló borbélyüzlet helyiség :: ::

lakással vagy anélkül Nagytapolcsányban, Deák (Fő)-tér legforgalmasabb részében nov. 1.-től bérbeadó. Bővebbet Schneidgen Bálint birtokosnál. :: Rajcsány, u. p. Nadlány, (Nyitra megye).

129. 3—5.

Figyelmeztetés!

Felhívjuk a n. é. közönség szives figyelmét az intézetünknel létező

takarék biztosító

osztályra. Egy korona és csekély pótdíj heti befizetése ellenében, megélés esetén, a 15-ik év végén

1000 koronát

fizet ki a nyitrai népbank. Ha pedig a befizető bármikor elhal törvényes örökösei, vagy az általa kijelölt kedvezményezett, 1000 koronát kap a haláleset igazolása után 30 napon belül. A jegyezhető legcsekélyebb befizetés hetenkint egy korona a legnagyobb hetenkint 50 korona. E befizetések alapján az intézet kölcsönöket is folyósít. Részletes felvilágosítást az intézet nyújt.

Nyitrai Népbank részv.-társas. Üzletszerzők kerestetnek!

Nemes hegyi ojtvány ! csemege szőlő !

Francia fajok édes és zamatos

5 kilós posta kosarakban

gondosan csomagolva minden posta állomásra mérsékelt áron szállítok, valamint üres szőlő kosarak nálam beszerezhetők.

Finom zabori bor

1 nagy üveg zamatos bor 45 kr.
1 „ „ Zabor gyöngye 55 „
1 „ „ Arany Góhér 55 „
1 „ „ zabori Rizling 60 „
1 „ „ Burgundi vörös 65 „
üres palackok 5 kr-ért visszavételnek.

Pécs Ede

kereskedő és szőlőbirtokos Nyitrán. 83. 18—52.

Vajda J. butorkereskedő Nyitra, Pár-utca 22. sz.

Modern butorok jó minőségben legolcsóbban kaphatók nálam pontos kiszolgálás mellett.

BUTORAIM száraz anyagból, kitűnő iparosok által legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig jó izléssel és a legnagyobb szakavatottsággal készülnek.

Nagy választék háló, ebédlő s szalon-szoba butorokban.

Mindennemű réz-, nikkell- és vasbutor, veranda és kerti butorok. Iroda-, előszoba- és konyhaberendezések. Saját kárpitos műhelyem, ahol legmodernebb kárpitos és díszítési munkák szakszerűen és izléssel állítatnak elő.

5. 25—30.

Vasúti menetrend

Érvényes 1911. május 1-től.

Nyitra—Érsekújvár. Nyitra-ról ind. 6:24, 7:37, 10:43, 12:49, 4:48, 10:40. Érsekújvárra ér. 7:37, 8:44, 11:46, 1:52, 6:09, 11:43.	Érsekújvár—Nyitra. Érsekújvárról ind. 4:16, 6:50, 9:52, 1:15, 4:49, 8:45. Nyitra-ra ér. 5:27, 8:00, 11:07, 2:21, 5:51, 9:51.
Nyitra—Ntapolcsány. Nyitra-ról ind. 5:42, 8:05, 11:42, 2:26, 5:56, 9:56. Nagytapolcsányba ér. 7:14, 9:22, 1:10, 3:45, 7:29, 11:15.	Ntapolcsány—Nyitra. Nagytapolcsányból indul 4:57, 5:52, 9:23, 10:57, 3:11, 6:20, 9:15. Nyitra-ra ér. 6:19, 7:20, 10:37, 12:19, 4:33, 9:02, 10:31.
Ntapolcsány—Németpróna. Nagytapolcsányból ind. 7:21, 1:15, 7:24. Németprónára ér. 10:15, 4:04, 10:09.	Németpróna—Ntapolcsány. Németprónáról indul 3:25, 12:18, 6:01. Ntapolcsányba ér. 5:54, 2:56, 8:54.
Nyitra—Lipótvár. Nyitra-ról ind. 6:46, 9:05, 4:01. Lipótvárra ér. 7:54, 10:11, 5:18.	Lipótvár—Nyitra. Lipótvárról ind. 8:30, 11:13, 6:27. Nyitra-ra ér. 9:53, 12:40, 7:30.
Lipótvár—Kutti. Lipótvárról ind. 5:22, 11:17. Kuttiba ér. 11:31, 3:20.	Kutti—Lipótvár. Kuttiból i. 7:10, 1:00. Lipótvárra ér. 10:21, 5:28.
Nyitra—Radosna. Nyitra-ról ind. 7:21, 12:41, 7:03. Radosnára ér. 9:04, 2:09, 8:36.	Radosna—Nyitra. Radosnáról ind. 4:06, 10:13, 3:01. Nyitra-ra ér. 6:31, 11:41, 4:43.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIKERESKEDÉSBEN

Birtok !!! eladás !!!

70 m. holdból álló szántóföldek úri lakházzal, szép gyümölcsös kerttel, funtusz instructusszal együtt azonnal átvehető. Nyugalmasított tisztviselőknek igen ajánlható. :: Bővebbet STERN MIKSA tulajdonosnál Somorján. 122 7-7

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat, cimadákat, biretumokat, mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

9. 34-62.

Csemegeszőlő!

Kiváló szép, nagyszemű mézédés, piros és fehér
CHASSELAS
téli eltevésre alkalmas.

Kapható: Huszár István zabori szőlőjében, Urivölgy 124. szám.
Ára kilogrammonként 60 fillér.

A nyitrai Iparbank áru- és gép-osztálya.

Van szerencsénk a t. gazdaközönség b. tudomására hozni, hogy az inézetünk által újonnan létesített **áru- és gép-osztály** mintaraktárát folyó hó 15-én (előbb: felső Guttman sörészarnok) megnyitottuk. a Bottyán-utcaával szemben

Ezen osztálynak létesítésével nemcsak vármegyénk gazdaközönségének véltünk hasznos szolgálatot tenni, hanem a hazai ipar gyakorlati pártolásának nagy nemzeti gondolatát is előbbre vinni óhajtjuk.

A modern gazdasági gépek és eszközök iránt napról-napra fokozódó kíváncsiak, valamint a velünk összeköttetésben álló gazdaközönségnek azon óhaja, hogy összes mezőgazdasági gépszükségletük általunk nyerjen kielégítést, arra készítettük bennünket, hogy a legelső versenyképes hazai gépgyárakkal lépünk összeköttetésbe.

Géposztályunk a világ piacán első helyen álló

M. Kir. Államvasutak Gépgyárának gyártmányait hozza forgalomba.

Az említett gyár készítményei a tökéletesség legmagasabb fokán állanak és általánosan ismeretes, hogy azok a külföld hasonló gépgyártmányaival a versenyt minden tekintetben kiálják.

A gondos kivitelért és a gyártmányok megfelelő működéséért teljes szavatosságot vállalunk: géprészek, melyek egy éven belül anyaghiba folytán eltörnek, díjtalanul ujakkal lesznek kicserélve. Az általunk szállított gépeknek javítását szintén elvállaljuk.

A gépeket a legelőnyösebb árak és a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett áll módunkban szállítani.

Megvagyunk róla győződve, hogy a t. gazdaközönség ezen, áldozatokkal járó törekvésünket méltatva, állandó megrendeléseivel elősegíteni fogja hazánk gyáriparának fellendülését.

Kelt: Nyitrán, 1911. évi május hó 16-án.

98. 16-26.

Nyitrai Iparbank.

DOBOS JENŐ

ÚRI ÉS NŐI DIVATÁRÚ ÜZLETE
NYITRA, TÓTH VILMOS-U. 10.

Hölgy, férfi és deákok

részére: Ing, nyakkendő, harisnya, gallér és kézelő. — Kész női bluzok és kézi munkák. — Ruha és fehérnemű díszek. — Himzetek, gombok dús választékban.

130. 2-3.

Legolcsóbb beszerzési forrás!

„KOLLARIT“ bőrlemez a jelenkor legjobb tetőlemeze.

Egyedelárusító:
Bäck Márk és fiai
fakereskedők
Nyitra.

Állandó raktár aszfalt, kátránylemez s elszigetelőlemezből

63 25-39